

Poznań 12.04.2023 r.

Prof. dr hab. Aleksander Grzelak

Katedra Makroekonomii i Gospodarki Żywnościowej

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr Katarzyny Żmii w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse

1. Przesłanki formalno-prawne recenzji

Postępowanie habilitacyjne realizowane jest przez Radę Dyscypliny Ekonomia i Finanse Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Podstawą prawną do wykonania recenzji jest uchwała Rady Dyscypliny Ekonomia i Finanse Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie (działając na podstawie art. 221 ust.5 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce) z dnia 20 lutego 2023r. przekazana pismem przez Pana Prof. dr hab. Krzysztofa Wacha przewodniczącego Rady Dyscypliny Ekonomia i Finanse UEK.

2. Sylwetka naukowa Habilitantki

Dr Katarzyna Żmija studia magisterskie ukończyła w roku 2002 na Wydziale Zarządzania, na kierunku Zarządzanie i Marketing w zakresie rachunkowości Akademii Ekonomicznej w Krakowie. Dyplom magistra otrzymała na podstawie pracy *„Analiza finansowa jako instrument oceny symptomów zagrożenia kryzysem lub upadłością przedsiębiorstwa”*. W latach 2010-2014 była asystentem w Katedrze Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Stopień doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomii otrzymała uchwałą Rady Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie z dnia 7 lipca 2014r. na podstawie dysertacji: *„Kierunki i efekty wykorzystania funduszy unijnych w finansowaniu inwestycji małych i średnich*

przedsiębiorstw (MSP) na obszarach wiejskich województwa małopolskiego”. Promotorem pracy był prof. dr hab. Ryszard Borowiecki, a recenzentami prof. dr hab. Stanisław Urban oraz dr hab. Jarosław Kaczmarek, prof. UEK.

Od roku 2014 pracuje jako adiunkt w Katedrze Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw UEK. Jednocześnie w okresie 2016-2020 była adiunktem naukowym w Europejskim Centrum Badawczym Drobnych Gospodarstw Rolnych, Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Pani dr Katarzyna Żmija uzyskała ponadto dyplomy ukończenia dwóch Studiów Podyplomowych:

- Doskonalenia Pedagogicznego dla nauczycieli akademickich - UEK (2014)
- Controllingu i finansów przedsiębiorstw – AEK (2007)

Oceniając rozwój naukowy Kandydatki uwagę zwraca przyspieszenie w pracy naukowej po uzyskaniu stopnia doktora. Wynika to z tego, że po skończeniu studiów Pani dr Katarzyna Żmija pracowała początkowo w praktyce gospodarczej zdobywając doświadczenia i umiejętności, które umiejętnie zdyskontowała w swoim późniejszym rozwoju badawczym. Dlatego ewolucja Jej kariery naukowej jest właściwie zaprojektowana, co świadczy o Jej dojrzałości.

3. Ocena wiodącego osiągnięcia naukowego

Pani dr Katarzyna Żmija wskazała monografię pt.: *„Innowacyjność przedsiębiorstw sektora MSP w świetle rozwoju obszarów wiejskich”* jako wiodące osiągnięcie naukowe. Pozycja ta została opublikowana w wydawnictwie Difin w roku 2022. Recenzentami wydawniczymi tej monografii byli naukowcy o uznanym dorobku naukowym z zakresu ekonomiki rolnictwa i obszarów wiejskich - prof. dr hab. Anna Matuszczak (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu) oraz prof. dr hab. Wiesław Musiał (Uniwersytet Rolniczy w Krakowie).

Układ pracy zaprojektowany został w klasyczny sposób. Najpierw wstęp, potem rozdziały przeglądowe dotyczące rozwoju obszarów wiejskich, innowacyjności sektora MSP. Kolejne część pracy mają charakter empiryczny. Zawarto w nich studium przypadku innowacyjności sektora MSP na obszarach wiejskich w województwie małopolskim. Strukturę oceniam jako logiczną, dobrze eksponującą podejmowane problemy badawcze z jednym wszakże wyjątkiem. Tytuł rozdziału 4 jest zbyt zbieżny z tematem głównym.

Samą problematykę badawczą podjętą w monografii oceniam jako aktualną i inspirującą z punktu widzenia poznania naukowego. Wynika to z poszukiwań przewag konkurencyjnych podmiotów gospodarczych z perspektywy innowacji. Jest to szczególnie

istotne w krajach będących na średnim poziomie rozwoju (takich jak Polska), ze względu na ryzyko tzw. pułapki średnich dochodów. Zagadnienia te stwarzają wyzwania zarówno dla nauki, jak i kreatorów polityki gospodarczej, czy regionalnej, na poziomie krajowym jak i UE. Dotyczą także zagadnień, które są tematem wielu dyskusji na poziomie instytucji UE, a dotyczących zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich. Habilitantka w sposób przekonujący wyjaśniła motywy podjęcia badań określając lukę teoretyczną, empiryczną oraz aplikacyjną. Za szczególnie istotne uznaję, wypełnienie luk w zakresie rozpoznania mechanizmów tworzenia innowacji w sektorze MSP na obszarach wiejskich, znaczenia w tym procesie zasobów lokalnych jak i wpływu innowacji na rozwój obszarów wiejskich. Ich wypełnienie stanowi oryginalny wkład Habilitantki w rozwój nauki. Cel naukowy pracy nakreślony został ambitnie, aczkolwiek jego sformułowanie jest zbyt obszerne, co osłabia komunikatywność przekazu. Pozytywnie oceniam cele cząstkowe, które wskazują na wieloaspektowe podejście do badań.

W monografii sformułowano aż siedem równorzędnych hipotez badawczych. Pojawiają się tu drobne uwagi. H2 jest w moim przekonaniu zbyt oczywista. Należałoby dookreślić jaka zależność występuje pomiędzy innowacyjnością przedsiębiorstwa a ich klasą wielkości. Samo określenie „występuje zależność” jest zbyt ogólne. W H5 użyto sformułowania „w wiejskich przedsiębiorstwach”. Rozumiem, że chodziło tam o przedsiębiorstwa na obszarach wiejskich. Z kolei w H7 użycie sformułowania „z reguły nie prowadzą” jest niepoprawne pod względem metodycznym. Hipoteza powinna być tak sformułowana aby można było dokonać jej falsyfikacji (z perspektywy filozofii nauki K. Poppera). W sumie sformułowane hipotezy wskazują na szeroko podjęty zakres badań.

Przyjęty horyzont badawczy 2010-2019 jest wystarczający w kontekście przeprowadzonych badań. Z kolei badania ankietowe, które są kluczowe dla pracy dotyczyły lat 2016-2018, co jest kierunkowo zgodne z międzynarodowymi zaleceniami w tym zakresie (podręcznik Oslo). Także wybór metod badawczych oceniam pozytywnie. Pomimo, że nie są one wyrafinowane (analizy porównawcze, metody statystyki opisowej, unitaryzacji zerowej, współczynnik V-Cramera) to są skuteczne i wystarczające do poruszanych problemów.

Rozważania zawarte w rozdziale pierwszym, mające charakter przeglądu, oceniam pozytywnie. Uwagę zwraca bardzo dobry przegląd literatury tematu, z drugiej jednak strony miejscami rozważania mogłyby być bardziej uporządkowane. Przykładowo przegląd definicji innowacji zawarty jest w tab. 1.1 (s.26), by po kilku kolejnych stronach (s.31) Autorka znów podejmowała kwestię znaczenia i zakresu pojęcia „innowacji”. Tok narracji jest interesujący,

aczkolwiek zdarzają się miejsca w których pojawiają się nieścisłości. Na s.35 Habilitantka wskazuje, że J.R. Hicks klasyfikował innowacje, stosując kryterium marginalnej stopy elastyczności substytucji kapitału i pracy. Tymczasem przywoływany Autor swoje rozważania odnosił do postępu technicznego wyróżniając postęp pracooszczędny, kapitałoszczędny i neutralny. Co prawda pojęcia innowacji i postępu są ze sobą zbieżne, ale jednak występują różnice. Zresztą Habilitantka wskazuje na te różnice w przypisie 36 (s.28). Za szczególnie interesującą uważam konkluzję dotyczącą tego, że rozwinięte sieci społeczne i instytucjonalne wydatnie usprawniają i przyspieszają transfer wiedzy i innowacji (s.57). Niedosyt wywołuje nieco powierzchowne potraktowanie kwestii ryzyka związanego z wdrażaniem innowacji. W sumie w rozdziale tym Pani dr Katarzyna Żmija przedstawiła teoretyczny wkład w badania nad innowacjami z uwzględnieniem aktualnych badań w literaturze światowej.

W kolejnej części pracy analizy zrealizowano rzetelnie. Na uwagę zasługuje interesujący przegląd wybranych teorii rozwoju spolaryzowanego w kontekście innowacji (tab. 2.1). Habilitantka wykazała się erudycją swobodnie wykorzystując w rozważaniach nową geografię ekonomiczną, teorię wzrostu endogenicznego (Romera, Lucasa), czy dorobek ewolucyjnych teorii rozwoju regionalnego z perspektywy koncepcji path dependence (zależności od ścieżki). Należy zgodzić się z Autorką, że współcześnie innowacje stanowią podstawę wszelkich pozytywnych przeobrażeń w regionie, jak i mają istotne miejsce w mechanizmach rozwoju regionalnego. Wysoko oceniam syntezę cząstkową w tym rozdziale zawartą w jego zakończeniu.

Kolejny rozdział pracy dotyczy obszarów wiejskich z perspektywy przestrzeni dla innowacji. Wysoko oceniam poziom analiz dotyczący koncepcji rozwoju obszarów wiejskich. Niektóre kwestie Habilitantka traktuje tak jak w jakimś manifeście, np. „...innowacyjność w kontekście zrównoważonego rozwoju może również oferować rozwiązania problemów ważnych dla danej społeczności lokalnej, takich jak starzenie się społeczeństwa, deficyty w zakresie usług edukacyjnych...” (s.122). Pojawia się pytanie. Czy bez zrównoważonego rozwoju innowacyjność nie mogłaby oferować rozwiązania tych problemów? Za oryginalną uznaję konkluzję odnośnie tego, że odchodzi się od sektora publicznego jako dostawcy usług i infrastruktury dla sektora prywatnego, na rzecz kształtowania interakcji pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym w celu wypracowania wspólnych strategii rozwoju dla całego terytorium (s.131). Wywołuje to refleksje naukowe odnośnie roli państwa w gospodarce oraz o sam charakter i formy tych interakcji. Drobne wątpliwości pojawiają się

przy, skądinąd ciekawej, tabeli 3.3 (s.151-152). Czy Habilitantka świadomie do kategorii zaliczyła kapitał ludzki i społeczny, aby w kolejnym wierszu kapitał ludzki zaliczyć z kolei do grupy zasobów? Niektóre wątki w tym rozdziale są, w moim przekonaniu, nieco „przegadane” np. dotyczące propedeutyki kapitału ludzkiego, społecznego, czy charakterystyki otoczenia organizacji działających na rzecz wsparcia rozwoju obszarów wiejskich. Pomimo wskazanych kwestii dyskusyjnych rozdział ten oceniam pozytywnie.

Innowacyjność przedsiębiorstw sektora MSP jest tematem rozdziału czwartego. Rozważania mają charakter przeglądowo-empiryczny i charakteryzują się dobrym poziomem analiz uwzględniającym wielowymiarowy kontekst innowacyjności. W tej części pracy pojawiają się drobne „potknięcia”. Szkoda, że Autorka nie przywołuje konkretnych wyników badań empirycznych (a jedynie je zapowiada) odnoszących się do biernych innowacyjnie małych i średnich przedsiębiorstwach w Polsce (s.184). Nie wiadomo także jak Habilitantka definiuje pojęcie „intensywność technologiczna” (s. 186), czy syntetyczny Wskaźnik Dojrzałości Innowacyjnej (s.199)? Interesujące byłoby poszerzenie opinii Autorki odnośnie przyczyn niskiej aktywności innowacyjnej w sektorze MSP (s.192). Uwagę zwraca dojrzałe zaprezentowanie inteligentnych specjalizacji w Małopolsce na tle uwarunkowań regionalnych. Rozdział ten oceniam pozytywnie.

Kolejna część pracy ma charakter empiryczny i wykorzystuje bogaty materiał eksploracyjny do objaśnienia badanych zależności. Pojawiają się interesujące wnioski dotyczące innowacyjności sektora MSP na obszarach wiejskich. Uwagę zwraca ciekawe podejście polegające na tym, że jako cechę warstwową w przeprowadzonych badaniach wykorzystano poziom rozwoju społeczno-gospodarczego analizowanych gmin. Wachlarz zmiennych diagnostycznych uwzględnionych w konstrukcji syntetycznego miernika poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego gmin w województwie małopolskim, zawierający w sumie 20 cech w komponentach ekonomicznym i społecznym, pozwolił na kompleksowe ujęcie analizowanej problematyki. Habilitantka przywołując wartości współczynnika V Cramera powinna także podać poziomy istotności statystycznej badanych związków (wykorzystując test chi-kwadrat), czy też zakresy od których można przyjąć, że przywoływany współczynnik wskazuje na silne, bądź słabe zależności. Pozwoliłoby to na jeszcze bardziej precyzyjne odniesienie się do weryfikowanych związków. Tak na marginesie współczynnik kontyngencji V Cramera to nie jest współczynnik korelacji (s.268). Jedną z przyczyn, jak wskazuje Autorka, niskiej innowacyjności sektora MSP na obszarach wiejskich jest ograniczony dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania i tym samym niewielka skłonność przedsiębiorców do

podejmowania ryzyka. Dlatego przedsiębiorcy decydując się na wdrażanie innowacji, najczęściej wybierają łatwe do wprowadzenia zmiany w obrębie produktów. Za szczególnie oryginalną konkluzję uważam stwierdzenie o tym, że bardziej trafne jest odniesienie do innowacyjnych firm zlokalizowanych na obszarach wiejskich niż o innowacyjnych obszarach wiejskich.

Rozdział szósty dotyczy kierunków i efektów innowacji przedsiębiorstw na obszarach wiejskich. Za szczególnie interesujące uważam wyodrębnienie wzorców innowacji w przedsiębiorstwach MSP na obszarach wiejskich. Pozwoliło to na dokonanie ciekawych ustaleń. Na kanwie tych rozważań Habilitantka dochodzi do wniosku, że możliwości wdrażania innowacyjnych rozwiązań, jakie oferują tradycyjnie wiejskie dziedziny działalności są w niewielkim stopniu wykorzystywane w innowacjach, nie będąc przy tym rozwiązaniem o wysokim stopniu nowości. Oznaczałoby to, że innowacyjność sektora MSP na obszarach wiejskich bardziej zależna jest od innych aktywności niż rolnicza. Zresztą Autorka potwierdza to także w dalszej części tego rozdziału kiedy stwierdza, że oparcie na rolnictwie nie stanowi głównego źródła rozwoju. Jest nim pozarolnicza działalność gospodarcza, a zwłaszcza usługi (s.339). Pozytywnie uwagę zwraca rys. 6.8 w którym przedstawiono syntetycznie innowacje wdrożone w badanych przedsiębiorstwach ze względu na ścieżki rozwoju obszarów wiejskich. Szczególnie wartościowy jest podrozdział 6.4 odnoszący się do obecnych i przyszłych kierunków innowacyjności przedsiębiorstw sektora MSP. Habilitantka przedstawiła pogłębione refleksje wynikające z przeprowadzonych badań, Jak słusznie zauważa, przedsiębiorcy sektora MSP w zbyt małym stopniu uwzględniają rozwój nowoczesnych obszarów gospodarowania opartych na wiedzy, czy technologiach nowej generacji. Z przedstawionych powyżej względów rozdział ten oceniam jako szczególnie wartościowy i kluczowy dla całej pracy.

Zakończenie właściwie konsumuje wcześniejsze rozważania. Habilitantka w sposób pogłębiony odniosła się do wcześniej sformułowanych hipotez. Sposób ich wyjaśnienia oceniam wysoko. Uwagę zwracają także wartościowe wnioski i rekomendacje w tej części pracy. Jak słusznie podnosi Autorka przedmiotem dalszych badań mogłyby być interakcje pomiędzy podmiotami z obszarów wiejskich i miejskich oraz zdiagnozowanie charakteru korzyści jakie mogą z tego wynikać.

Mocną stroną recenzowanej pracy jest baza empiryczna oraz bardzo dobry przegląd literatury, w tym światowej. Autorka wykorzystwała wyniki badań własnych na próbie 269 podmiotów z województwa małopolskiego. Wykorzystane metody badawcze są adekwatne do

rangi poruszanych problemów badawczych. Ponadto Habilitantka wykazała się dobrym wykorzystaniem zgromadzonych wyników badań, który pozwolił na wzbogacenie wiedzy na temat innowacyjności przedsiębiorstw sektora MSP na obszarach wiejskich.

W sumie dokonując sumarycznej oceny monografii mogę stwierdzić, że jej poziom jest odpowiedni do wymagań stawianym pracom habilitacyjnym. Zawarte analizy i syntezy charakteryzują się znacznym wkładem w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse, czyli stanowią istotne osiągnięcie naukowe. Składają się na to następujące przesłanki:

- zestawienie procesów innowacyjnych na tle teorii ekonomii oraz perspektywy rozwoju obszarów wiejskich
- poszerzenie wiedzy na temat aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw
- rozpoznanie mechanizmów wdrażania i aktywności innowacyjnej mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MMSP) na obszarach wiejskich w Małopolsce
- dokonanie oceny znaczenia zasobów lokalnych obszarów wiejskich i zakresu ich wykorzystania w aktywności innowacyjnej sektora MMSP
- zdiagnozowanie wzorców innowacji w sektorze MMSP
- określenie oddziaływania innowacji na gospodarkę, społeczeństwo i środowisko obszarów wiejskich
- rozpoznanie obecnych i przyszłych kierunków innowacyjności przedsiębiorstw sektora MMSP
- zaproponowanie metodycznego podejścia w badaniach innowacyjności podmiotów sektora MMSP na obszarach wiejskich
- identyfikacja osobliwości aktywności innowacyjnej podmiotów MMSP na obszarach wiejskich

4. Ocena pozostałego dorobku naukowego i publikacyjnego oraz współpracy międzynarodowej

Pani dr Katarzyna Żmija oprócz monografii „*Innowacyjność przedsiębiorstw sektora MSP w świetle rozwoju obszarów wiejskich*” zgłosiła do oceny 18 pozycji, pogrupowanych w trzech obszarach badawczych. Ukazały się one między innymi w takich czasopismach jak „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, „Problemy Drobnych Gospodarstw Rolnych”, „Acta Scientiarum Polonorum. Oeconomia”, „Roczniki Naukowe Stowarzyszenia

Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu”, „Global Food Security”, „Energies”, „Equilibrium”. Z tego 2 artykuły z IF, w których udział Habilitantki był 20% („Energies”) oraz 45% („Global Food Security”). Ponadto zgłaszane opracowania publikowane były jako rozdziały lub udziały w monografiach takich wydawnictw jak: Vizja Press & IT, INE PAN, Difin, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, PWN, a więc nie tylko w macierzystej uczelni. W sumie ze zgłoszonych 18 pozycji 8 zostało opublikowanych w języku angielskim, a 7 samodzielnie. Przedstawione publikacje ukazały się w okresie 2014-2022. Uwagę zwraca relatywnie wysoka ranga naukowa czasopism oraz wydawnictw w których publikowane były opracowania przedstawione do oceny. Ponadto pozytywnie oceniam rozwój naukowy Habilitantki z perspektywy wskazanych obszarów badawczych ze względu na widoczną ewolucję w kierunku pogłębienia analizowanych problemów badawczych oraz próbę integracji nowych zagadnień badawczych. W moim przekonaniu świadczy to o Jej dojrzałości naukowej.

Pierwszy wyodrębniony obszar pokrywa się tematycznie z problematyką innowacyjności sektora MSP na obszarach wiejskich. Stanowi on kontynuację i rozwinięcie badań podjętych w dysertacji doktorskiej. Ich poziom naukowy oceniam pozytywnie. Wynika to z dobrego przeglądu literatury, właściwych odniesień empirycznych. Pewien niedosyt wywoływać może zbytne nachylenie empiryczne analiz w porównaniu do wątków teoretycznych. W badaniach wykorzystywano głównie wyniki badań własnych, ankietowych. Analizy przeprowadzono rzetelnie, a syntezy zawarte w podsumowaniach tych artykułów właściwie konsumują zrealizowane badania oraz zawierają interesujące konkluzje badawcze.

Kolejna grupa opracowań odnosi się do problematyki małych gospodarstw rolnych i drobnych przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego oraz ich roli w zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego. W tym przypadku artykuły mają nieco większe akcenty teoretyczne oraz projekcyjne, co oceniam pozytywnie. Zawarte w przedstawionych opracowaniach analizy są wartościowe i inspirujące pod względem naukowym. Syntezy mają charakter wielowymiarowy. Uwagę zwraca to, że niektóre z opracowań są efektem prac Habilitantki przy projekcie naukowym SALSA, w ramach Programu HORYZONT 2020. Szczególnie wysoko oceniam publikację w wysoce prestiżowym czasopiśmie „Global Food Security”, w której Habilitantka miała przeważający udział (45%). Potwierdzają one wysoką rangę prowadzonych badań.

Problematyka wyzwań dla współczesnej gospodarki i społeczeństwa wobec zachodzących przemian gospodarczych, społecznych, ekologicznych i technologicznych jest

tematem trzeciego wyodrębnionego obszaru badawczego. Opracowania te wskazują na to, że Habilitantka ma szersze spojrzenie na zagadnienia ekonomiczne. Chodzi mi tu na przykład o kwestie zrównoważonego i trwałego rozwój, czy gospodarki i społeczeństwa cyfrowego. Poziom naukowy tych artykułów jest adekwatny dla ubiegania się o stopień doktora habilitowanego. Ponadto opracowania te ściślej wiążą się z praktycznym wymiarem gospodarowania, w zakresie chociażby polityki gospodarczo-społecznej.

Na łączny dorobek naukowy Pani dr Katarzyny Żmii składa się 56 pozycji, w tym 46 po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych z czego:

- 4 artykuły znajdujące się w wykazie JCR (z IF)
- 5 monografii (4 we współautorstwie)
- 13 rozdziałów w monografiach naukowych
- 2 redakcje monografii
- 23 artykuły w czasopismach
- 23 pozycje w języku angielskim

Łączna liczba punktów ministerialnych po uzyskaniu stopnia doktora to aż 1783 punkty (z czego 670 to liczba punktów ważona udziałem Habilitantki w powstanie publikacji), a sumaryczny Impact Factor 22,685 p.

Rozpoznawalność dorobku naukowego Habilitantki wyrażona liczbą cytowań publikacji wyraża się następującymi wielkościami:

- 32 cytowania baza WoS
- 32 cytowania baza Scopus
- 30 cytowań BazEkon
- 160 Google Scholar

Z kolei indeks Hirscha według baz wynosił 3 (dla WoS), 3 (dla Scopus), 3 (dla BazEkon), 6 (dla Google Scholar).

Przedstawione powyżej charakterystyki, jak i analizy jakościowe dorobku potwierdzają zadowalającą aktywność naukową Pani dr Katarzyny Żmii, dobrą rozpoznawalność w środowisku naukowym adekwatną do uzyskania stopnia doktora habilitowanego. Obszary badawcze realizowane przez Habilitantkę są względem siebie komplementarne, ale nie nadmiernie rozproszone i odnoszą się do nauk społecznych, w dyscyplinie ekonomia i finanse. Ułatwia to uwzględnienie szerszego horyzontu badawczego i różnych poziomów analiz.

Habilitantka aktywnie współpracuje z naukowcami z zagranicznych i krajowych ośrodków naukowych. Chodzi tu o między innymi o Universidade de Evora (Portugalia), Universita do Pisa (Włochy), Baltic Studeis Centre (Łotwa), The James Hutton Institute (Szkocja), Institute for Rural and regional research (Norwegia), Internationa Institute for Rnvironment and Development (Wielka Brytania), Agricultural University of Athens (Grecja). Tak rozległa współpraca naukowa jest efektem realizacji międzynarodowego projektu badawczego SALSA – Small farms, small food business and sustainable food security (w ramach Programu Horyzont 2020). Efektem tej współpracy są opracowania naukowe. Niewątpliwie taki rodzaj współpracy, zwłaszcza w międzynarodowym środowisku wpływa pozytywnie na warsztat badawczy, jakość badań, jak również przyczynia się do rozwoju nauki. Dr Katarzyna Żmija podjęła także współpracę w ramach projektu ARDENT, która pozwalała na promocję kształcenia ustawicznego w zakresie przedsiębiorczości. Habilitantka odbyła również staże naukowe w Parlamencie Europejskim w Brukseli oraz na Uniwersytecie Rolniczym w Nitrze (Słowacja).

Aktywność Pani dr Katarzyny Żmii widoczna jest także w uczestnictwie w konferencjach zarówno w kraju, jak i zagranicą. Po uzyskaniu stopnia doktora uczestniczyła czynnie w 12 konferencjach naukowych, w tym 2 na konferencjach poza granicami Polski. Habilitantka była również recenzentem 7 artykułów naukowych, także w czasopismach zagranicznych.

Chciałbym uwypuklić także Jej członkostwo w Stowarzyszeniu Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, Polskim Towarzystwie Ekonomicznym oraz w Stowarzyszeniu Eko-Socjalne Forum Polski. Świadczy to o aktywnym uczestnictwie w życiu naukowym w różnych środowiskach. Warto zauważyć także zdynamizowanie aktywności naukowej dr Katarzyny Żmii, głównie w zakresie wysokopunktowanych opracowań oraz umiędzynarodowienia dorobku naukowego po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych. Chodzi mi szczególnie o okres 2020-2022. Ponadto po uzyskaniu stopnia doktora uczestniczyła w realizacji projektów badawczych zarówno międzynarodowych, krajowych, jak i na swojej macierzystej Uczelni. W dalszej perspektywie rozpoczyna współpracę w ramach programu Horyzont Europa w projekcie „ODDEA – Overcoming Digital Divide in Europe and Southeast Asia”. W sumie moja ocena pozostałego dorobku naukowego i publikacyjnego oraz współpracy międzynarodowej jest jednoznacznie pozytywna. Ważne jest, że Habilitantka potrafi pracować naukowo zarówno samodzielnie, jak i w zespołach badawczych.

5. Ocena dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego i organizacyjnego

Habilitantka aktywnie prowadzi prace w zakresie dydaktyki na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Realizuje ćwiczenia, wykłady i seminaria. Była promotorem 12 prac licencjackich i 10 magisterskich. Pełni także funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim oraz jest opiekunem praktyk zawodowych dla studentów kierunków Rachunkowość i Controlling. Podnosi swoje kompetencje dydaktyczne poprzez udział w szkoleniach, jak również poprzez uczestnictwo w projekcie dydaktycznym „Uniwersytet przyszłości – Innowacyjny model dualnego kształcenia na studiach ekonomicznych wspomagany infrastrukturą badawczą”.

W sferze dydaktyki wartym odnotowania jest pełnienie funkcji sekretarza Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Ponadto dr Katarzyna Żmija aktywnie uczestniczyła w procesie akredytacji studiów w Instytucie Zarządzania UEK. Mam uznanie także dla innych aktywności organizacyjnych, jak również działalności popularyzujących naukę. Zostało to docenione przez władze UEK przyznaniem nagrody organizacyjnej. Habilitantka posiada również doświadczenie zawodowe wynikające z jej pracy w różnych jednostkach gospodarczych przed uzyskaniem stopnia doktora. Jest wysoko oceniana na swojej macierzystej Uczelni także w zakresie działalności naukowej czego wyrazem jest otrzymanie z tego tytułu ośmiu nagród JM Rektora w latach 2015-2022. Uwagę zwraca wysoka aktywność organizacyjna w obszarze organizacji konferencji naukowych poprzez prace w komitetach organizacyjnych konferencji

Uważam, że ocena tego obszaru aktywności jest ponadprzeciętna jeśli chodzi o ubieganie się o stopień naukowy doktora habilitowanego. Odnieść można wrażenie, że Pani dr Katarzyna Żmija jest jednym z filarów organizacyjno-dydaktycznych na swojej macierzystej Uczelni.

6. Konkluzja końcowa

Szczegółowa analiza poszczególnych obszarów aktywności Pani dr Katarzyny Żmii pozwalają mi na sformułowanie pozytywnej opinii w sprawie nadania stopnia doktora

habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse. Wynika to z dobrego poziomu naukowego wiodącego osiągnięcia naukowego (monografii), w której można wyraźnie zidentyfikować znaczny wkład w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse. Pozytywnie oceniam pozostały dorobek naukowy oraz współpracę z zagranicą, działalność dydaktyczną, popularyzatorską i organizacyjną. **Pani dr Katarzyna Żmija spełnia wymogi ustawowe we wszystkich wymaganych obszarach i posiada kwalifikacje naukowe, które pozwalają mi na poparcie wniosku o nadanie Jej stopnia doktora habilitowanego.**

Prof. dr hab. Aleksander Grzelak